

ΣΤΕ 928/2017 [Αρμοδιότητα περιβαλλοντικής αδειοδότησης ΧΥΤΑ/ΧΥΤΥ]

Περίληψη

- Η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατ' επίκληση, μεταξύ άλλων, των ν. 1650/1986, και 3010/2002, της κ.υ.α. 15393/2332/2002 50910/2727/16.12.2003. Όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, η θέση του έργου βρίσκεται στο νότιο τμήμα της νήσου Ικαρίας, στο όριο μεταξύ των Δημοτικών Ενοτήτων Αγίου Κηρύκου και Ευδήλου και μεταξύ των οικισμών Πλαγιάς και Έξω Πλαγιάς. Το έργο περιλαμβάνει τη διαμόρφωση λεκάνης υποδοχής απορριμμάτων, τη στεγανοποίηση της επιφάνειας της απορριμματικής λεκάνης, την κατασκευή αποστραγγιστικού δικτύου συλλογής των στραγγισμό των στον πυθμένα και στα πρανή του ΧΥΤΑ/ΧΥΤΥ, την κατασκευή εγκατάστασης επεξεργασίας των συλλεγόμενων στραγγισμάτων καθώς και συστήματος συλλογής και διάθεσης του παραγόμενου βιοαερίου, την κατασκευή των απαιτούμενων εγκαταστάσεων έργων υποδομής και εσωτερικού μόνιμου δικτύου οδοποιίας, τη δημιουργία αντιπυρικής ζώνης, κατασκευή περίφραξης, την αποστράγγιση των ομβρίων, δενδροφύτευση, την κατασκευή έργων ελέγχου και παρακολούθησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και, τέλος, τη βελτίωση της υφιστάμενης αγροτικής οδού πρόσβασης. Η συνολική ελάχιστη χωρητικότητα του έργου υπολογίζεται σε 100.000 κ.μ., ο εξυπηρετούμενος πληθυσμός σε 8879 κατοίκους, ο εκτιμώμενος χρόνος ζωής σε 20 έτη και η και η συνολικά εκτιμώμενη παραγόμενη ποσότητα απορριμμάτων σε 70.000 τόνους (20 έτη).

Υπό τα δεδομένα αυτά, το έργο εντάσσεται στην υποκατηγορία 2 της κατηγορίας Α' της κ.υ.α. 15393/2332/2002, ως έργο υγειονομικής ταφής μη επικίνδυνων αποβλήτων για ισοδύναμο πληθυσμό κάτω από 200.000 κατοίκους. Αρμόδια, επομένως, για την έκδοση της προβαλλόμενης απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ήταν η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου. Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση αναρμοδίως εκδόθηκε από τον Αντιπεριφερειάρχη Βορείου Αιγαίου της Περιφερειακής Ενότητας Σάμου της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα με την αίτηση ακυρώσεως, και πρέπει να ακυρωθεί.

Πρόεδρος: Αθ. Ράντος

Εισηγητής: Χρ. Παπανικολάου

Βασικές Σκέψεις

2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση της 7154/ 1364/28.7.2011 απόφασης του Αντιπεριφερειάρχη Βορείου Αιγαίου της Περιφερειακής Ενότητας

Σάμου της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, με την οποία εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για το έργο “Κατασκευή και λειτουργία του κεντρικού Χ.Υ.Τ.Α./Χ.Υ.ΤΥ. Ικαρίας και τη βελτίωση της οδού πρόσβασης, στη θέση Πλαγιά/Κοσσοικιώτικη Πλαγιά” της Δ.Ε. Αγίου Κηρύκου του Δήμου Ικαρίας της ΠΕ Ικαρίας Νομού Σάμου”.

3. Επειδή, οι δύο πρώτοι των αιτούντων είναι σωματεία, στους σκοπούς των οποίων συμπεριλαμβάνεται η μέριμνα για την αντιμετώπιση ζητημάτων που αφορούν στη διατήρηση και στην προαγωγή του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων των οικισμών της Πλαγιάς και Έξω Πλαγιάς πλησίον των οποίων θα κατασκευαστεί ο επίδικος Χ.Υ.Τ.Α./Χ.Υ.ΤΥ. Οι αιτούντες 3 έως 10, κατά σειρά αναφοράς αυτών στο δικόγραφο της αιτήσεως ακυρώσεως, είναι κάτοικοι Ικαρίας, σύμφωνα με όσα δήλωσαν στα ειδικά συμβολαιογραφικά πληρεξούσια που προσκομίστηκαν. Συνεπώς, με έννομο συμφέρον και παραδεκτώς εν γένει ασκείται η κρινόμενη αίτηση ακυρώσεως από τους ανωτέρω. Αντιθέτως, ο ενδέκατος και δωδέκατος των αιτούντων, οι οποίοι δηλώνουν κάτοικοι Αττικής και φέρονται ως ιδιοκτήτες ακινήτων στην περιοχή, δεν προσκομίζουν στοιχεία από τα οποία αποδεικνύεται η εν λόγω ιδιότητα του ιδιοκτήτη. Συνεπώς, η αίτηση ακυρώσεως πρέπει, ως προς αυτούς, να απορριφθεί.

4. Επειδή, με προφανές έννομο συμφέρον και παραδεκτώς εν γένει παρεμβαίνει υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης πράξης ο Δήμος Ικαρίας.

5. Επειδή, ο ν. 1650/1986 «Για την προστασία του περιβάλλοντος» (Α΄ 160) ορίζει στο άρθρο 3, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 3010/2002 (Α΄ 91) ότι «1. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ..... τα δημόσια ή ιδιωτικά έργα και δραστηριότητες κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες, και κάθε κατηγορία μπορεί να κατατάσσεται σε υποκατηγορίες, καθώς και σε ομάδες κοινές για όλες τις κατηγορίες ..... ανάλογα με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον ... 2. Η πρώτη (Α) κατηγορία περιλαμβάνει τα έργα και τις δραστηριότητες που λόγω της φύσης, του μεγέθους ή της έκτασής τους είναι πιθανό να προκαλέσουν σοβαρούς κινδύνους για το περιβάλλον. Στα έργα και τις δραστηριότητες της κατηγορίας αυτής επιβάλλονται κατά περίπτωση, ... εκτός από τους γενικούς όρους και τις προδιαγραφές, ειδικοί όροι και περιορισμοί για την προστασία του περιβάλλοντος. Η δεύτερη (Β) κατηγορία περιλαμβάνει έργα και δραστηριότητες τα οποία, χωρίς να προκαλούν σοβαρές επιπτώσεις, πρέπει να υποβάλλονται για την προστασία του περιβάλλοντος σε γενικές προδιαγραφές, όρους και περιορισμούς που προβλέπονται από κανονιστικές διατάξεις ..... 3 ....». Ο ίδιος νόμος, στο άρθρο 4, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ν. 3010/2002, ορίζει ότι «1.α. Για την πραγματοποίηση νέων έργων ή δραστηριοτήτων ή τη μετεγκατάσταση υφισταμένων, τα οποία έχουν καταταγεί στις κατηγορίες που προβλέπονται στο προηγούμενο άρθρο, απαιτείται η έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος ... 2. ... Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων γίνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του συναρμόδιου Υπουργού. .... Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου για το έργο ή τη δραστηριότητα Υπουργού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, επιτρέπεται η αρμοδιότητα έκδοσης

απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για ορισμένα έργα ή δραστηριότητες της πρώτης (Α) κατηγορίας να μεταβιβάζεται στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας. ... 3. Για τα έργα και τις δραστηριότητες της δεύτερης (Β) κατηγορίας, απαιτείται η υποβολή είτε περιβαλλοντικής έκθεσης ..... είτε προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση .... Η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων για τα έργα και τις δραστηριότητες της κατηγορίας αυτής γίνεται με απόφαση του Νομάρχη ....». Κατ' εξουσιοδότηση, μεταξύ άλλων, των παρατεθεισών διατάξεων του άρθρου 3 του ως άνω ν. 1650/86 και σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του άρθρου 1 της οδηγίας 96/61, του Συμβουλίου της 24.9.1996 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και της οδηγίας 97/11/ΕΚ του Συμβουλίου της 3.3.1997, εκδόθηκε η Η.Π.15393/2332/5.8.2002 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Β' 1022), με την οποία τα έργα και δραστηριότητες, σύμφωνα με το Παράρτημα Ι αυτής, εντασσόμενα σε 10 ομάδες, κατατάσσονται στην Α' και στη Β' κατηγορία του άρθρου 3 του ν. 1650/1986 (άρθρο 1 ν. 3010/2002) και περαιτέρω στις υποκατηγορίες 1 και 2 για την Α' κατηγορία και 3 και 4 για τη Β' κατηγορία. Ειδικότερα, στην 4η Ομάδα (Συστήματα Υποδομών) περιλαμβάνεται η υγειονομική ταφή μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων, που κατατάσσεται στην πρώτη υποκατηγορία της πρώτης κατηγορίας για ισοδύναμο πληθυσμό από 200.000 κατοίκους και άνω και στη δεύτερη υποκατηγορία της ίδιας κατηγορίας για ισοδύναμο πληθυσμό κάτω από 200.000 κατοίκους. Περαιτέρω, κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 1650/1986 εκδόθηκε η 25536/3281/15.11.2002 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Ανάπτυξης, Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε., Υγείας και Πρόνοιας, Γεωργίας και Εμπορικής Ναυτιλίας, (Β' 1463), με την οποία ορίσθηκε ότι για τα έργα και δραστηριότητες που κατατάσσονται στην υποκατηγορία 2 της κατηγορίας Α', σύμφωνα με την Η.Π. 15393/2332/2002 κ.υ.α., η απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων εκδίδεται από το Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας, εκτός αν αυτά πραγματοποιούνται μέσα σε περιοχές του Εθνικού Καταλόγου του Ευρωπαϊκού Οικολογικού δικτύου Natura 2000 ή εκτελούνται από Κεντρικές Υπηρεσίες Υπουργείων. Ακολούθως, ο ν. 3852/2010 "Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης" (Α' 87/7.6.2010) όρισε, στο άρθρο 280 παρ. 1, ότι οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις ασκούν τις αρμοδιότητες των κρατικών Περιφερειών, περιλαμβανομένων και εκείνων των αντίστοιχων συλλογικών οργάνων τους, όπως αυτές καθορίζονταν στον ιδρυτικό τους νόμο 2503/1997, καθώς και στους μεταγενέστερους ειδικούς νόμους και στις σχετικές κανονιστικές διατάξεις, όπως ισχύουν, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες που περιέρχονται με το άρθρο 186 του νόμου αυτού, στις περιφέρειες. Στο άρθρο 186 παρ. 18 της ενότητας ΣΤ' Έργων - Χωροταξίας - Περιβάλλοντος του ίδιου νόμου, ορίστηκε ότι στις αυτοδιοικούμενες Περιφέρειες ανήκει η αρμοδιότητα της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων "για έργα και δραστηριότητες Β' και Γ' κατηγορίας κατά το άρθρο 2 του ν. 3010/2002", ενώ στην παρ. 29 της ίδιας ως άνω ενότητας, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, πριν από την αντικατάσταση της περίπτωσης αυτής με το άρθρο 57 παρ. 7 του ν. 4042/2012 (Α' 24/13.2.2012), ορίστηκε ότι οι Περιφέρειες

είναι αρμόδιες για “την κατάρτιση και έγκριση του περιφερειακού σχεδιασμού διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, στο πλαίσιο του αντίστοιχου εθνικού σχεδιασμού, ο οποίος αποσκοπεί, κυρίως, στη μελέτη και τον καθορισμό των μεθόδων διαχείρισης, καθώς και στη χωροθέτηση των πάσης φύσεως σχετικών εγκαταστάσεων περιλαμβανόμενης και της έκδοσης των κατά περίπτωση αδειών, που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία....”.

6. Επειδή, εξάλλου, με την κ.υ.α. Η.Π. 50910/2727/16.12.2003 “Μέτρα και Όροι για τη Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων - Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης” (Β΄ 1909), οι διατάξεις της οποίας διέπουν το επίδικο έργο, επιδιώχθηκε η κατ’ εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 12 του ν. 1650/1986 πλήρης συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Μαρτίου 1991 «Τροποποίηση της Οδηγίας 75/442/ΕΟΚ περί των στερεών αποβλήτων» (ΕΕΛ 78 της 26.3.1991). Με την κ.υ.α. αυτή ορίστηκε ότι η κατάρτιση και έγκριση του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) ανήκε, κατ’ αρχήν, στην (κρατική) Περιφέρεια (άρθρο 6) και τέθηκαν οι όροι και οι προϋποθέσεις για την διαχείριση των στερεών αποβλήτων (άρθρα 7 και 8). Ειδικότερα, προβλέφθηκε ότι οι εργασίες συλλογής και μεταφοράς των στερεών αποβλήτων εκτελούνται με ευθύνη των οικείων Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού (άρθρο 7 παρ. 1 περ. β΄) κατόπιν άδειας, που χορηγείται από τον οικείο Νομάρχη (άρθρο 8 παρ. 1). Για την διάθεση, αξιοποίηση, προσωρινή αποθήκευση και μεταφόρτωση των στερεών αποβλήτων απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων, κατά τα οριζόμενα στο ν. 1650/1986 και τις κανονιστικές πράξεις που εκδόθηκαν κατ’ εξουσιοδότησή του, και άδεια διάθεσης, αξιοποίησης, προσωρινής αποθήκευσης ή μεταφόρτωσης, που χορηγείται από τον οικείο Νομάρχη (άρθρο 8 παρ. 2 περ. α΄ και β΄). Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση της άδειας διάθεσης, αξιοποίησης, προσωρινής αποθήκευσης ή μεταφόρτωσης στερεών αποβλήτων.

7. Επειδή, από τα ανωτέρω συνάγεται ότι μετά την έναρξη ισχύος του ν. 3852/2010 και πριν από την έκδοση του ν. 4014/2011 (Α΄ 209/21.9.2011), με τον οποίο ρυθμίστηκε εκ νέου η περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, η αρμοδιότητα για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων έργων που κατατάσσονται στην υποκατηγορία 2 της κατηγορίας Α΄, σύμφωνα με την Η.Π. 15393/2332/ 2002 κ.υ.α., όπως η υγειονομική ταφή μη επικίνδυνων αποβλήτων για ισοδύναμο πληθυσμό κάτω από 200.000 κατοίκους, μεταβιβάστηκε στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση, ενώ στην αυτοδιοικούμενη Περιφέρεια μεταβιβάστηκε η αρμοδιότητα της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για έργα και δραστηριότητες Β΄ και Γ΄ κατηγορίας. Και ναι μεν ο ν. 3852/2010 επιφύλαξε υπέρ των νέων αυτοδιοικούμενων Περιφερειών την αρμοδιότητα της κατάρτισης και έγκρισης του περιφερειακού σχεδιασμού διαχείρισης των στερεών αποβλήτων και της έκδοσης των αδειών που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία διαχείρισης στερεών αποβλήτων, τις οποίες, κατά τα ήδη εκτεθέντα, εξέδιδε ο Νομάρχης ως όργανο του δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης, πλην δεν μετέβαλε τις αρμοδιότητες έγκρισης περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων όπως αυτές είχαν καταστρωθεί από τους ν. 1650/1986

και 3010/2002 και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθείσες κανονιστικές αποφάσεις. 8. Επειδή, η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατ' επίκληση, μεταξύ άλλων, των ν. 1650/1986, και 3010/2002, της κ.υ.α. 15393/2332/2002 και της κ.υ.α. 50910/2727/16.12.2003. Όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, η θέση του έργου βρίσκεται στο νότιο τμήμα της νήσου Ικαρίας, στο όριο μεταξύ των Δημοτικών Ενοτήτων Αγίου Κηρύκου και Ευδήλου και μεταξύ των οικισμών Πλαγιάς και Έξω Πλαγιάς. Το έργο περιλαμβάνει τη διαμόρφωση λεκάνης υποδοχής απορριμμάτων, τη στεγανοποίηση της επιφάνειας της απορριμματικής λεκάνης, την κατασκευή αποστραγγιστικού δικτύου συλλογής των στραγγισμάτων στον πυθμένα και στα πρανή του ΧΥΤΑ/ΧΥΤΥ, την κατασκευή εγκατάστασης επεξεργασίας των συλλεγόμενων στραγγισμάτων καθώς και συστήματος συλλογής και διάθεσης του παραγόμενου βιοαερίου, την κατασκευή των απαιτούμενων εγκαταστάσεων έργων υποδομής και εσωτερικού μόνιμου δικτύου οδοποιίας, τη δημιουργία αντιπυρικής ζώνης, κατασκευή περίφραξης, την αποστράγγιση των ομβρίων, δενδροφύτευση, την κατασκευή έργων ελέγχου και παρακολούθησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και, τέλος, τη βελτίωση της υφιστάμενης αγροτικής οδού πρόσβασης. Η συνολική ελάχιστη χωρητικότητα του έργου υπολογίζεται σε 100.000 κ.μ., ο εξυπηρετούμενος πληθυσμός σε 8.879 κατοίκους, ο εκτιμώμενος χρόνος ζωής σε 20 έτη και η συνολικά εκτιμώμενη παραγόμενη ποσότητα απορριμμάτων σε 70.000 τόνους (20 έτη). Υπό τα δεδομένα αυτά, το έργο εντάσσεται στην υποκατηγορία 2 της κατηγορίας Α' της κ.υ.α. 15393/2332/2002, ως έργο υγειονομικής ταφής μη επικίνδυνων αποβλήτων για ισοδύναμο πληθυσμό κάτω από 200.000 κατοίκους. Αρμόδια, επομένως, για την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ήταν η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου. Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση αναρμοδίως εκδόθηκε από τον Αντιπεριφερειάρχη Βορείου Αιγαίου της Περιφερειακής Ενότητας Σάμου της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα με την αίτηση ακυρώσεως, και πρέπει να ακυρωθεί, παρέλκει δε ως αλυσιτελής η εξέταση των λοιπών λόγων ακυρώσεως.